

พระราชพิธี

พืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

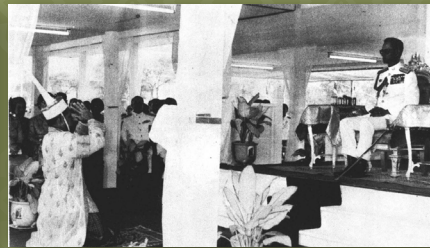

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะวิทยาศาสตร์

งานสารสนเทศและ
ห้องสมุดต่างด้าว มงคลสุข

ประกอบด้วย พระราชพิธีพืชมงคล เป็นพิธีสงฆ์ ประกอบพระราชพิธีในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และ พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นพิธีพราหมณ์ ประกอบพระราชพิธี ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ มีมาตั้งแต่กรุงสุโขทัย โดยพระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนิน เป็นประธานในพิธี สำหรับผู้แรกนามีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย จนถึงแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีสงฆ์เพิ่มในพระราชพิธีต่าง ๆ ทุกพิธี จึงเริ่มมีพระราชพิธีพืชมงคลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา รวมเรียกว่า พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นพิธีการเพื่อความเป็นสิริมงคลและบำรุงขวัญเกษตรกร ได้กระทำเต็มรูปแบบประเพณีครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ ว่างเว้นมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๓ จึงมีการฟื้นฟูพระราชประเพณีนี้ขึ้นใหม่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชกระแสให้ปรับปรุงพิธีการบางประการให้สอดคล้องกับยุคสมัย

พระราชพิธีพืชมงคลเป็นพิธีทำขวัญพืชพันธุ์ธัญญาหารที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอธิษฐาน เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของราชอาณาจักรไทย พันธุ์ข้าวที่ใช้ในพระราชพิธีเป็นข้าวพันธุ์ดี ที่ปลูกในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา พระราชทานใช้ในพระราชพิธีส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรและประชาชนเพื่อเป็นสิริมงคล

ความหมายการเสี่ยงทายพื้

- ◆ **พื้สีกด** พยากรณ์ว่า น้ำจะมากสักหน่อย นาในที่ดอนได้ผลบริบูรณ์ดี นาในที่ลุ่มอาจเสียหายบ้าง ได้ผลไม่เต็มที่
- ◆ **พื้ห้ากด** พยากรณ์ว่า น้ำจะมีปริมาณพอดี ข้าวกล้าในนาจะได้ผลบริบูรณ์ดี ผลาหาร มังสาหารจะอุดมสมบูรณ์ดี
- ◆ **พื้หกกด** พยากรณ์ว่า น้ำน้อย นาในที่ลุ่มจะได้ผลบริบูรณ์ดี นาในที่ดอนอาจเสียหายบ้าง ได้ผลไม่เต็มที่

ความหมายเสี่ยงทายของกินพระโค

- ◆ **พระโคกินข้าวหรือข้าวโพด** พยากรณ์ว่า ธัญญาหาร ผลาหาร จะบริบูรณ์ดี
- ◆ **พระโคกินถั่วเขียวหรือถั่ว** พยากรณ์ว่า ผลาหาร กักขาหาร จะอุดมสมบูรณ์ดี
- ◆ **พระโคกินน้ำหรือหญ้า** พยากรณ์ว่า น้ำท่าจะบริบูรณ์พอสมควร ธัญญาหาร ผลาหาร กักขาหาร มังสาหาร จะอุดมสมบูรณ์ดี
- ◆ **พระโคกินเหล้า** พยากรณ์ว่า การคมนาคมสะดวกขึ้น การค้าขายกับต่างประเทศดีขึ้น ทำให้เศรษฐกิจรุ่งเรือง

✉ lisc@mahidol.ac.th

🌐 <https://stang.sc.mahidol.ac.th>

📘 StangMongkolsukLibrary

🐦 @StangLibrary

📞 @StangLibrary